

Національний університет «Одеська юридична академія»

Робоча група з питань розвитку кримінального права
Комісії по правовій реформі при Президентові України

Робоча група з питань кримінального та кримінального процесуального права
Науково-консультативної ради при Голові Верховної ради України

Південний регіональний центр Національної академії правових наук України
Кафедра кримінального права НУ «ОЮА»

Одеський місцевий осередок ГО «Всеукраїнська асоціація кримінального права»

Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції,

*присвяченої 25-річчю утворення
Національного університету
«Одеська юридична академія»*

**м. Одеса
9 грудня 2022 р.**

«Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану». Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія». Одеса, 9 грудня 2022 року. Укладачі: Є.Л. Стрельцов, В.П. Кедик. Відп. редактор Є.Л. Стрельцов. Одеса: ПРЦ НАПрН України, НУ «ОЮА», 09.12.2022. – 214 с.

У збірнику представлені тези доповідей та повідомлень, які були оприлюднені на міжнародній науково-практичній конференції «Завдання кримінального права в умовах надзвичайного стану», присвяченій 25-річчю утворення Національного університету «Одеська юридична академія», яка відбулась 9 грудня 2022 року на базі Південного регіонального центру Національної академії правових наук України та кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія». Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, докторантів та аспірантів, магістрантів та студентів, практичних працівників, всіх, кого цікавлять сучасні проблеми кримінального права.

Відповідальний за випуск:
д.ю.н., професор Є.Л. Стрельцов

Тези друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст поданого матеріалу несуть автори.

<i>Кріпак Н.Г.</i> ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ В ЗАРУБІЖНОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ.....	178
<i>Купенко А.І.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: АНАЛІЗ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	180
<i>Лупу В.С.</i> ТА ФУНКЦІЇ СУЧАСНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.....	183
<i>Мазур Ю.С.</i> ЗАЛУЧЕННЯ ДІТЕЙ ДО УЧАСТІ У ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ.....	186
<i>Мархайчук Д.М.</i> ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ КОЛАБОРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	188
<i>Наливайченко В.О.</i> МАРОДЕРСТВО: ЧИ ВСІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, СКОЄНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ, Є МАРОДЕРСТВОМ?	191
<i>Рачок А.І.</i> ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЛОЧИНІВ У СЕРЕДНЬОВІЧЧІ.....	193
<i>Саїк О.Б.</i> ВОЄННИЙ СТАН ЯК ОБСТАВИНА, ЯКА ВПЛИВАЄ НА КВАЛІФІКАЦІЮ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ.....	195
<i>Стащук А.Ю.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	197
<i>Тарасенко М.Л.</i> ОСОБЛИВОСТІ КІБЕРЗЛОЧИНІВ.....	200
<i>Філімончук М.О.</i> КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНОГО СТАНУ: ПОНЯТТЯ, ОЗНАКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ.....	203
<i>Штанько Ю.А.</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СУБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ.....	206
<i>Ядаменко О.О.</i> ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА МАРОДЕРСТВО ТА ІНШІ ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ДІЇ НАДЗВИЧАЙНОГО АБО ВОЄННОГО СТАНУ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД.....	208
<i>Язаджи В.С.</i> ПРОГАЛИНИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НОРМ У СФЕРІ ДОРОЖНЬО-ТРАНСПОРТНОГО РУХУ.....	210
Streltsov Yevgen. CRIMINAL LAW IN THE CONDITIONS OF THE EMERGENCY (CONFERENCE PRESENTATION)	212

*Наливайченко В.О.,
студентка 2 курсу магістратури
факультету адвокатури та
антикорупційної діяльності
Національний університет
“Одеська юридична академія”*

МАРОДЕРСТВО: ЧИ ВСІ КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ, СКОЄНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ, Є МАРОДЕРСТВОМ?

З 24 лютого, початку повномасштабного вторгнення Російської федерації в Україну багато що змінилось. Змінилось як в житті людей загалом, так і сфері права зокрема. Перше, що слід відмітити, це те, що рівень злочинності в Україні значно зменшився, як приклад відсоток вчинення кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я знизився на 21%, а також вчинення тяжких злочинів. Це можна аргументувати тим, що з початку війни було значно посилено патрулювання вулиць, введено комендантську годину та навіть обмеження щодо продажу алкоголю, оскільки стан алкогольного сп'яніння сприяє вчиненню кримінальних правопорушень, тому може визнаватися обтяжуючою обставиною. Окрім цього, до обов'язків правоохоронних органів входить тепер ще й виявлення диверсантів, колаборантів та тих, хто займається викраденням гуманітарної допомоги. Ще одним фактором, який сприяв зниженню рівня злочинності в умовах війни, стало ще й те, що в період, коли вся країна має об'єднатись та працювати заради однієї мети – перемоги, вчинення кримінальних правопорушень стало каратися ще й громадським осудом. Як приклад, волонтери та добровольці при виявленні, допомагали правоохоронним органам слідкувати та зменшувати кількість виявлених випадків скоєння протиправних діянь.

Не обійшло стороною і зміни в кримінальному законодавстві України. 7 березня 2022 року було прийнято Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України», і щодо посилення відповідальності за кримінальні правопорушення проти власності. Зокрема, до таких статей, як «Крадіжка» (ст.185), «Грабіж» (ст.186), «Розбій» (ст.187), «Вимагання» (ст.189) та «Мародерство» (ст.432).

Проблемою є те, що дуже часто кримінальні правопорушення проти власності та мародерство ототожнюють, але це не зовсім аналогічні за складом кримінальні правопорушення. Для більш глибокого поняття такого складу правопорушення як «Мародерство», слід дослідити його склад. До складу кримінального правопорушення належать такі елементи: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона. Об'єктом є суспільні відносини щодо порядку несення військової служби під час ведення бойових дій. Об'єктивною стороною є викрадення на полі бою речей, що є при вбитих чи поранених. Викрадення може бути як таємним, так і відкритим, із насильством або без такого. До речей в такому трактуванні відносяться особисті речі вбитих чи поранених, обмундирування. Суб'єктом вчинення мародерства є військовослужбовець, що є визначальною ознакою вирізнення цього складу з-поміж інших кримінальних правопорушень проти власності. Не менш важливою ознакою є місце вчинення. Це поле бою, ділянка, яка піддається обстрілу ворогом. Суб'єктивною стороною є прямий умисел.

При вчиненні крадіжки, грабежу чи розбою суб'єктом є фізична осудна особа, яка досягла 14-річного віку та немає обмежень щодо того, в кого саме були викрадені речі та де, тобто місце вчинення злочину. Якщо мотивом вчинення злочину була нажива або корисливі мотиви, це не може вважатися мародерством. Окрім цього, якщо вчинення кримінального правопорушення відбувалося з використанням умов надзвичайного чи воєнного стану, це є ще й обтяжуючою обставиною відповідно до п. 11 ч.1 ст. 67 Кримінального кодексу України. Відповідно до внесених змін, відповідальність за мародерство становить позбавлення волі на строк від 5 до 10 років. До прийняття даних

змін санкція була позбавлення волі на строк до 3 років. Та ще один фактор, що є найцікавішим, немає значення до якої армії належить вбитий чи поранений.

Підводячи підсумки усьому вищевикладеному, слід зазначити, що коло суспільних відносин, які підпадають під ознаки мародерства, є значно вужчим. Захоплені у противника боєприпаси та зброя взагалі вважаються трофеями і є власністю держави. І навіть, якщо їх знаходить цивільна особа, вона також має сповістити правоохоронні органи про це та повернути їм. Тому можемо зробити висновок, що все ж таки не всі кримінальні правопорушення проти власності є мародерством. Але незважаючи на це, кожен, хто мав намір в період воєнного стану наживитися за рахунок інших, має бути покараний відповідно до кримінального законодавства України.

список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України №2341-III від 05.04.2001 року. Електронний ресурс: [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>]. Дата звернення: 15.11.2022
2. Про внесення змін до Кримінального кодексу України: Закон України №2117-IX від 07.03.2022р. Електронний ресурс: [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2117-20#Text>]. Дата звернення: 15.11.2022